

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Планування та управління фінансовими ресурсами
територіальних громад»
другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань – Д «Бізнес, адміністрування та право»
спеціальність – Д2 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	2

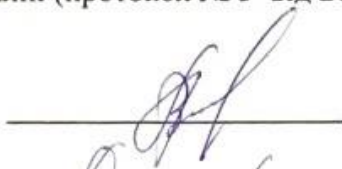
30.07.2025
[Signature]

Чортків – ЗУНУ
2025

Робочу програму склала к.е.н., доцент Шмигель О.Є.

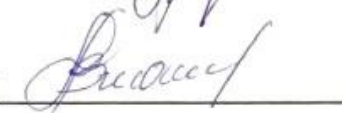
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 3 від 26.09.2025 р.)

Завідувач кафедри

Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП

Василь Дем'янишин

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни «Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад»

Дисципліна – «Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 2 Заочна – 2
Кількість змістових модулів – 2	освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна – 32 Заочна – 8 Практичні заняття: Денна – 14 Заочна – 4
Загальна кількість годин – денна – 150 год.	другий (магістерський) рівень вищої освіти	Самостійна робота: Денна – 93 Заочна – 138 Тренінг: Денна – 6 Індивідуальна робота : Денна – 5
Тижневих годин – 10 год. них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

Мета і завдання дисципліни

«Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Дисципліна «Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад» орієнтована на формування здатності у здобувачів застосовувати наукові принципи і методи планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів, використовувати теоретичний та методичний інструментарій для оцінювання фінансової спроможності громад та територій, ухвалювати зважені управлінські рішення щодо раціонального використання бюджетних коштів та забезпечувати умови їх реалізації, вирішувати складні науково-дослідницькі й прикладні завдання в умовах невизначеності та безпекових ризиків, що сприяє їх затребуваності у науково-дослідницькій та професійній сфері.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- засвоїти теоретичні основи і принципи планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів;
- знати основні прийоми планування фінансових ресурсів територіальної громади;
- засвоїти основи організації бюджетного процесу на місцевому рівні;
- знати особливості залучення альтернативних ресурсів до місцевого бюджету;
- набути навички застосування антикорупційного інструментарію у сфері управління фінансовими ресурсами територіальної громади.

Завдання лекційних занять полягає в отриманні знань про:

- теоретичні принципи та організаційні засади фінансів територіальної громади;
- особливості формування доходів територіальних громад та потенційні резерви їх збільшення;
- принципи формування видатків територіальних громад, застосування програмно-цільового підходу до планування видатків бюджету;
- механізми залучення громадськості до управління фінансовими ресурсами територіальних громад;
- корупційні ризики та підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими ресурсами територіальної громади.

Завдання практичних занять полягає в отриманні знань та вмінь щодо:

- формування управлінських рішень у сфері фінансів територіальних громад;
- використання на практиці основних прийомів управління фінансовими ресурсами територіальної громади задля забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

3. Програма навчальної дисципліни «ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

Заліковий модуль 1 Науково-теоретичні засади управління фінансовими ресурсами територіальних громад

Тема 1.

Теоретико-концептуальні основи управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

Поняття фінансових ресурсів територіальної громади. Склад фінансових ресурсів. Доходи місцевих бюджетів. Кошти цільових фондів. Фінансові ресурси підприємств комунальної власності. Благодійні, спонсорські внески, пожертвування.

Бюджети територіальних громад у складі бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи: єдності, збалансованості, самостійності, повноти, обґрунтованості, ефективності, субсидіарності, цільового використання бюджетних коштів, справедливості і неупередженості, публічності та прозорості, відповідальності учасників бюджетного процесу.

Наукові домінанти суспільного призначення бюджетів територіальних громад. Правова основа системи управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів.

Фінансова спроможність територіальної громади. Методика формування спроможних територіальних громад (Постанова КМУ № 214 від 08.04.2015 р.). Методичні рекомендації до порядку розрахунку фінансової спроможності перспективної територіальної громади. Особливості управління фінансовими ресурсами територіальних громад в умовах повномасштабної війни в Україні. Література 1,3,5,8.

Тема 2.

Наукові домінанти і практичні аспекти управління видатками територіальних громад

Видаткові повноваження органів місцевого самоврядування. Принципи формування видаткової частини бюджетів територіальних громад: відповідності; безперервності; раціональності; повноти; адекватності; збалансованості.

Бюджетна класифікація видатків місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів.

Видатки, що здійснюються з бюджетів територіальних громад. Витрати бюджету розвитку.

Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів.

Програмно-цільовий метод складання бюджету. Бюджетна програма.

Відповідальний виконавець бюджетної програми. Наслідки бюджетної реформи для удосконалення видатків місцевих бюджетів. Практичні аспекти управління видатками територіальних громад в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Література 1,3,5,8.

Тема 3.

Наукова концептуалізація та прагматика управління доходами територіальних громад

Поняття доходів. Склад доходів бюджетів територіальних громад. Формування доходів бюджетів територіальних громад за рахунок податкових надходжень. Місцеве оподаткування. Місцеві податки: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиний податок. Місцеві збори: збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір. Рентна плата за використання природних ресурсів.

Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Трансферти. Закріплені доходи місцевих бюджетів. Власні доходи місцевих бюджетів. Зміцнення доходної бази бюджетів територіальних громад.

Надходження до цільових фондів, утворених місцевими радами.

Нові можливості органів місцевого самоврядування у плануванні та управлінні бюджетними доходами. Особливості планування та управління доходами бюджетів територіальних громад в умовах воєнного стану.

Література 1, 2, 3,4,5,8.

Тема 4. Науково-організаційні засади міжбюджетних трансфертів територіальних громад

Зміст міжбюджетних відносин та передумови їх виникнення. Особливості організації міжбюджетних відносин в умовах воєнного стану в Україні. Суб'єкти міжбюджетних відносин.

Сутність фінансового вирівнювання. Середньодушові видатки місцевих бюджетів України та їх динаміка. Стан фінансового вирівнювання в Україні та його особливості в умовах повномасштабної війни.

Види бюджетних трансфертів. Базова та реверсна дотації: алгоритм їх розрахунку та порядок перерахування.

Субвенції місцевим бюджетам та їх види. Освітня субвенція та механізм її надання. Особливості механізму надання медичної субвенції. Інші види міжбюджетних трансфертів.

Управління ресурсами Державного фонду регіонального розвитку.

Зміст міжбюджетної реформи та її вплив на місцеві фінанси. Нові можливості вирішення проблем територіальних громад за допомогою міжбюджетних трансфертів. Література 1, 2, 3,4,5,8.

Заліковий модуль 2.

Наукові домінанти і прагматика бюджетного процесу на місцевому рівні та участь громадськості в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад

Тема 5.

Бюджетний процес на місцевому рівні: наукові детермінанти та напрями удосконалення у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

Особливості управління фінансами територіальної громади в рамках бюджетного процесу. Повноваження учасників бюджетного процесу. Права та обов'язки органів місцевого самоврядування у бюджетному процесі у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

Взаємодія учасників бюджетного процесу. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади у бюджетному процесі на місцевому рівні.

Організація планування місцевих бюджетів. Економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова фінансового, його зміст, принципи і завдання. Методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Поняття та особливості програмно-цільового бюджетування.

Розрахунок планових показників доходів місцевих бюджетів. Планування видатків місцевих бюджетів. Організація закупівель товарів, робіт і послуг. Прозорість бюджетного процесу та інструменти її забезпечення.

Середньострокове планування бюджетних показників. Гендерно-орієнтоване бюджетування на місцевому рівні. Взаємозв'язок бюджетної реформи з іншими реформами державного управління. Новації бюджетного процесу на місцевому рівні та його особливості в умовах воєнного стану.

Література 1, 2, 3,4,5,8.

Тема 6. Науково-теоретичні підходи та прагматизм залучення потенційних джерел фінансових ресурсів територіальних громад

Міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування з органами місцевого самоврядування.

Особливості одержання органами місцевого самоврядування міжнародних грантів в умовах воєнного стану.

Участь органів місцевого самоврядування в реалізації інвестиційних проектів на умовах співфінансування з іншими суб'єктами (державою, іншими органами місцевого самоврядування, територіальною громадою).

Застосування державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

Інші альтернативні джерела. Продаж земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах. Самооподаткування. Місцеві запозичення.

Одержання органом місцевого самоврядування позик на покриття тимчасового касового розриву.

Фонд розвитку громади та його фінансування. Організаційні засади та процедура заснування фондів розвитку громад. Грантова діяльність фондів розвитку громад в умовах повномасштабної війни.
Література 1, 2, 3,4,5,8, 9, 12.

Тема 7.

Участь громадянського суспільства в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад: науково-правовий аспект

Детермінанти поняття «демократія участі» та її основні ідеї. Правова база партисипаторної демократії. «Сходи участі» громадськості в управлінні фінансами територіальної громади. Громадська участь у стратегічному плануванні територіальної громади.

Механізм взаємодії влади та громадськості. Маніпуляція. Інформування.

Партнерство. Делегування. Громадський контроль.

Бюджетна транспарентність як чинник демократизації управління місцевими фінансами. Бюджет для громадян. Відкритий бюджет. Переваги залучення громадськості до управління фінансами територіальної громади.

Форми участі територіальних громад у самоврядуванні. Загальні збори громадян. Місцеві ініціативи. Громадські слухання та їх організація. Бюджет участі та його переваги. Етапи бюджету участі.

Органи самоорганізації населення та їх участь в управлінні фінансами територіальної громади. Громадське лобіювання та принципи його реалізації. Організація лобіювання. Громадські ради як механізм участі у формуванні владних рішень.

Література 1, 2, 3,4,5,8, 9, 12.

Тема 8. Корупційні ризики в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади: вектори мінімізації задля забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів

Негативні наслідки поширення корупції на формування та використання ресурсів територіальної громади. Корупція в умовах війни.

Наявні корупційні ризики: при наданні земельних ділянок; у сфері надкористування та управління комунальним майном; у процесі закупівель товарів, робіт і послуг на рівні місцевого самоврядування та напрямки їх мінімізації.

Профілактичні заходи та види і методи покарання за корупційні діяння службових і посадових осіб органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів управління фінансами.

Література 1, 2, 3,4,5,8, 9, 12, 15.

4. Структура залікового кредиту

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні засади управління фінансовими ресурсами територіальних громад						
Тема 1. Теоретико-онцептуальні основи управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.	4	2			12	Опитування під час заняття, тестування
Тема 2. Наукові домінанти і практичні аспекти управління видатками територіальних громад	4	2			12	
Тема 3. Наукова концептуалізація та прагматика управління доходами територіальних громад	4	2			12	
Тема 4. Науково- організаційні засади міжбюджетних трансфертів територіальних громад	4	2			12	Опитування під час заняття, тестування
Змістовий модуль 2. Наукові домінанти і прагматика бюджетного процесу на місцевому рівні та участь громадськості в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад						
Тема 5. Бюджетний процес на місцевому рівні: наукові детермінанти та напрями удосконалення у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.	4	2			12	
Тема 6. Науково-теоретичні підходи та прагматизм залучення потенційних джерел фінансових ресурсів територіальних громад	4	2			12	
Тема 7. Участь громадянського суспільства в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад: науково-правовий аспект	4	2			12	
Тема 8. Корупційні ризики в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади: вектори мінімізації задля забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів	4				9	
Разом	32	14	5	6	93	Екзамен

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1 (2 год)

Теоретико-концептуальні основи управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів

Мета: здобуття знань щодо теоретико-концептуальних основ управління фінансовими ресурсами територіальних громад, чинників їх формування та правового забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Поняття фінансових ресурсів територіальних громад та їх склад.
2. Бюджети територіальних громад у складі бюджетної системи.
3. Призначення бюджетів територіальних громад.
4. Правова основа системи управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів
5. Фінансова спроможність територіальних громад.
6. Особливості управління фінансовими ресурсами територіальних громад в умовах повномасштабної війни в Україні.

Практичне заняття 3, 4.

Наукові домінанти і практичні аспекти управління видатками територіальних громад

Мета: здобуття знань щодо видаткових повноважень місцевого самоврядування та принципів їх формування; основні аспекти програмно-цільового методу складання бюджету та наслідки бюджетної реформи для місцевого самоврядування; механізм здійснення видатків територіальних громад в умовах воєнного стану

Питання для обговорення:

1. Видаткові повноваження органів місцевого самоврядування.
2. Бюджетна класифікація видатків місцевих бюджетів.
3. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів.
4. Витрати бюджету розвитку місцевих бюджетів.
5. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів.
6. Практичні аспекти управління видатками територіальних громад в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Практичне заняття 2 (2 год)

Наукова концептуалізація та прагматика управління доходами територіальних громад

Мета: здобуття знань щодо складу та особливостей формування доходів місцевих бюджетів, нові можливості для формування фінансових ресурсів.

Питання для обговорення:

1. Склад доходів бюджетів територіальних громад.
2. Формування доходів бюджетів територіальних громад за рахунок податкових надходжень. Місцеве оподаткування. Рентна плата за користування природних ресурсів.
3. Неподаткові надходження місцевих бюджетів. Доходи від операцій з капіталом.
4. Надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів.
5. Надходження до цільових фондів, утворених місцевими радами.
6. Нові можливості органів місцевого самоврядування у формуванні бюджетних доходів.
7. Особливості планування та управління доходами бюджетів територіальних громад в умовах воєнного стану.

Практичне заняття 7, 8. (4 год)

Науково-організаційні засади міжбюджетних трансфертів територіальних громад

Мета: здобуття знань про міжбюджетні трансферти як джерело фінансових ресурсів територіальних громад.

Питання для обговорення:

1. Зміст та призначення міжбюджетних трансфертів. Види міжбюджетних трансфертів.
2. Особливості організації міжбюджетних відносин в умовах воєнного стану в Україні.
3. Базова та реверсна дотації: алгоритм їх розрахунку та порядок перерахування.
4. Освітня субвенція та механізм її надання.

5. Особливості механізму надання інших видів міжбюджетних трансфертів в сучасних умовах та вирішення проблем територіальних громад за їх допомогою.
6. Управління ресурсами Державного фонду регіонального розвитку в умовах невизначеності та безпекових ризиків.

Практичне заняття 3,4

Бюджетний процес на місцевому рівні: наукові детермінанти та напрями удосконалення у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

Мета: здобуття знань про особливості бюджетного процесу на рівні територіальних громад; навиків планування доходів та видатків бюджету; ознайомлення з новаціями бюджетного процесу.

Питання для обговорення:

1. Стадії бюджетного процесу.
2. Повноваження учасників бюджетного процесу. Права та обов'язки органів місцевого самоврядування у бюджетному процесі. Взаємодія учасників бюджетного процесу.
3. Організація планування місцевих бюджетів.
4. Розрахунок планових показників доходів місцевих бюджетів. Планування видатків місцевих бюджетів.
5. Гендерно-орієнтоване бюджетування.
6. Необхідність та інструменти забезпечення прозорості бюджетного процесу.
7. Новації бюджетного процесу на місцевому рівні у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів.

Практичне заняття 12, 13, 14

Науково-теоретичні підходи та прагматизм залучення потенційних джерел фінансових ресурсів територіальних громад

Мета: здобуття знань про додаткові джерела фінансових ресурсів, які можуть бути залучені територіальною громадою для фінансування власних потреб; отримання навиків пошуку резервів наповнення бюджету територіальної громади.

Питання для обговорення:

1. Міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування з органами місцевого самоврядування.
2. Особливості одержання органами місцевого самоврядування міжнародних грантів в умовах воєнного стану.
3. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації інвестиційних проектів на умовах співфінансування з іншими суб'єктами (державою, іншими органами місцевого самоврядування, територіальною громадою).
4. Застосування державно-приватного партнерства на місцевому рівні.
5. Продаж земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах.
6. Місцеві запозичення.
7. Організаційні засади та процедура заснування фондів розвитку громад.
8. Грантова діяльність територіальних громад в умовах повномасштабної війни.

Практичне заняття 5-6 (4 год)

Участь громадянського суспільства в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад: науково-правовий аспект

Мета: здобуття знань про механізми взаємодії органів влади та громадськості в процесі управління фінансовими ресурсами територіальних громад; організаційні аспекти забезпечення бюджетної транспарентності, проведення бюджетних слухань та інших форм залучення громадян.

Питання для обговорення:

1. Зміст та правова база партисипаторної демократії. Громадська участь у стратегічному плануванні територіальної громади.

2. Механізм взаємодії влади та громадськості: від маніпуляції до громадського контролю.
3. Бюджетна транспарентність як чинник демократизації управління місцевими фінансами.
4. Форми участі територіальних громад у самоврядуванні.
5. Бюджет участі та його переваги. Етапи бюджету участі.
6. Органи самоорганізації населення та їх участь в управлінні фінансами територіальної громади.
7. Громадське лобіювання. Громадські ради як механізм участі у формуванні владних рішень.

Практичне заняття 7 (2 год)

Корупційні ризики в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади: вектори мінімізації задля забезпечення цілей сталого розвитку територій і регіонів

Мета: здобуття знань про наслідки поширення корупції на рівні місцевого самоврядування; можливі корупційні ризики та шляхи їх мінімізації; профілактичні заходи та види і методи покарання за корупційні діяння.

Питання для обговорення:

1. Негативні наслідки поширення корупції на формування та використання ресурсів територіальної громади. Корупція в умовах війни.
2. Корупційні ризики при наданні земельних ділянок; у сфері надрокористування та управління комунальним майном; у процесі закупівель товарів, робіт і послуг на рівні місцевого самоврядування та напрямки їх мінімізації.
3. Профілактичні заходи та види і методи покарання за корупційні діяння службових і посадових осіб органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів управління місцевими фінансами.

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тренінг з дисципліни проводиться у навчальному процесі підготовки магістрів з метою вироблення здатності: застосовувати наукові принципи і методи планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад у контексті забезпечення сталого розвитку територій і регіонів; застосовувати науково-методичний інструментарій для оцінювання фінансової спроможності територіальних громад з метою ухвалення ефективних управлінських рішень та забезпечення умов їх реалізації.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення здобувачів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.
2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, визначення завдань. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками, алгоритмами проведення, інструкціями.
3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань з використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.
4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тренінг складається з двох завдань.

1 завдання. Тематика: Прогноз місцевих бюджетів: порядок складання та оцінка.

Порядок проведення: Для проведення тренінгу використовуються приклади прогнозу бюджетів ТГ.

Здобувачам пропонується оцінити чинний порядок здійснення прогнозу бюджету ТГ і проаналізувати основні його складові.

1. Загальна частина;
2. Основні індикативні прогнозні показники бюджету;
3. Дохідна спроможність бюджету;
4. Фінансове забезпечення пріоритетних напрямів розвитку;
5. Реалізація інвестиційних програм (проектів);
6. Управління місцевим боргом та ліквідністю бюджету;
7. Міжбюджетні відносини.

Впродовж тренінгу здобувачі навчаються розраховувати обсяг прогнозних надходжень доходів до місцевих бюджетів та прогнозування видатків. Також для проведення тренінгу залучаються практики, котрі працюють у сфері фінансів територіальних громад, які ознайомлюють здобувачів із практичними аспектами діяльності та залучають їх до пошуку можливостей вирішення актуальних проблем місцевого самоврядування.

2 завдання. Тематика : Розрахунок фінансової спроможності територіальної громади.

Порядок проведення: виходячи із прогнозних бюджетних показників, здійснити попередній розрахунок фінансової спроможності бюджету територіальної громади, в якій Ви проживаєте. В ході виконання завдання використовувати Методику формування спроможних територіальних громад (Постанова КМУ № 214 від 08.04.2015 р.) та Методичні рекомендації до порядку розрахунку фінансової спроможності перспективної об'єднаної територіальної громади.

Основні результати дослідження доповідаються в аудиторії та супроводжуються презентацією слайдів (8-10 слайдів)

Оцінювання тренінгу здійснюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 70% - виконання презентації;
- 30% - захист презентації

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – це діяльність, яку здобувачі виконують самостійно упродовж семестру за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі. Її виконання є одним з обов'язкових складових модулів дисципліни.

Обов'язкові вимоги до наукової роботи: оптимальний обсяг розкриття додаткового питання – 4-5 сторінок. За ініціативою здобувача додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації; поєднання теоретичного і практичного аспектів досліджуваної проблеми. Подання суто описових робіт, які не містять цифрового матеріалу не допускається; наявність висновків та рекомендацій практичного характеру.

Наведені пропозиції, представлені в рамках викладення змісту питань самостійної роботи, мають бути належним чином аргументовані, наявність у тексті голослівних, нічим не підкріплених висновків та пропозицій небажана.

Оцінювання СРС здійснюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - виконання роботи;
- 20% - захист виконаного завдання

Тематика завдань

1. Проблеми бюджетної транспарентності в Україні.
2. Проблеми взаємодії влади та громадськості в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад.
3. Особливості бюджету участі
4. Призначення та роль Бюджету для громадян
5. Громадські ради як інструмент залучення громадськості до управління фінансами територіальних громад
6. Еволюція методу аналізу «витрати-вигоди»
7. Бюджетна політика та бюджетний механізм на місцевому рівні в умовах невизначеності та безпекових ризиків
8. Методи визначення вартісних показників вигоди від бюджетних видатків.
9. Аудит ефективності управління фінансовими ресурсами територіальних громад. Корупційні ризики в управлінні комунальним майном територіальних громад
10. Перспективи мінімізації корупційних ризиків в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад.
11. Прояви корупції на рівні територіальних громад у публічних закупівлях під час війни.
12. Інструменти протидії корупції в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад.
13. Відповідальність за корупційні дії в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад
14. Європейський досвід реформи місцевого самоврядування та бюджетної децентралізації.
15. Зарубіжний досвід організації виробництва бюджетних послуг на місцевому рівні
16. Застосування програмно-цільового методу бюджетування у розвинутих країнах на місцевому рівні.
17. Особливості формування бюджетних видатків у країнах з транзитивною економікою

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною школою) з дисципліни «Планування та управління фінансовими ресурсами територіальних громад» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання (заняття 1-10)	Модульна робота, яка охоплює теми 1-10 1. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) - макс. 40 балів. 2. Теоретичні питання (2 пит. по 30 балів) - макс. 60 балів.	Оцінка визначається як сукупність питомих ваг кожної складової: -70% - виконання презентації; -30% - захист презентації	Оцінювання визначається як сукупність питомих ваг кожної складової: -80% - виконання роботи; -20% - захист виконаного завдання	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задача – макс. 40 балів.

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв'язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	10
2.	Проекційний екран	10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	10
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	10
5.	Персональні комп'ютери	10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	10
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	10
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	10
10.	Google Forms, Google Sheets	10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аналітична записка “Напрями активізації участі громадськості у місцевому самоврядуванні в містах України”. URL: <http://www.niss.gov.ua>.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
4. Гринчишин І. М. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред.: В. С. Кравців, І. З. Сторонянська. Львів, 2020. 531 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20200001.pdf>.

5. Європейська хартія місцевого самоврядування [переклад з англійської мови Є. Вишневського]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
6. Карпенко О. В. Цифрове врядування: монографія /О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік; за ред. О. В. Карпенка. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
7. Методичні рекомендації “Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0313/print149188449>.
8. Очікується новий План дій ради Європи для України з вектором розвитку місцевого самоврядування. Децентралізація. 28.11.2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15806>
9. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
10. Про добровільне об’єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
12. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19/print1446372712142471>.
13. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
14. Фінанси: підруч. / В. П. Горин, В. Г. Дем’янишин, О. П. Кириленко та ін.; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 632 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/51033>
15. Шумська Г. М. Теоретико-методичні аспекти забезпечення дієвого публічного управління для здійснення ефективної державної й регіональної економічної політики в умовах цифрового розвитку України / колективна монографія. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 307–329.